



## Izvajalcem zdravstvene dejavnosti

Številka: 180-18/2020/44

Datum: 25. 3. 2022

**Zadeva: Zdravstvena obravnava oseb z začasno zaščito iz Ukrajine - informacije za zdravstvene delavce**

Spoštovani,

posredujemo vam osnovne informacije v zvezi z zdravstveno obravnavo razseljenih oseb iz Ukrajine, ki so zatočišče pred rusko agresijo poiskale tudi v Sloveniji. Namen je predvsem informirati in opozoriti, na kaj je potrebno biti še **posebej pozoren pri zdravstveni obravnavi razseljenih oseb (odraslih in otrok)**.

Epidemiološka situacija na področju nalezljivih in drugih bolezni v Ukrajini se razlikuje od tiste v Sloveniji, prav tako dodatno breme predstavljajo vojne razmere, s katerimi se Ukrajinci trenutno soočajo. Izjemno pomembno je, da se tem osebam ponudi enaka raven zaščite kot ostalim prebivalcem EU, predvsem v smislu ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih in drugih bolezni, vključno s tistimi boleznimi, ki jih je mogoče preprečiti z rutinskim cepljenjem.

Ob tem pozivamo tudi vse zdravstvene delavce in ostale, ki prihajajo v stik z begunci, da preverijo svoj cepilni status in ga po potrebi dopolnijo v skladu z nacionalnim programom cepljenja (ošpice, hepatitis B...).

Pri zagotavljanju zdravstvenega varstva razseljenih oseb je potrebno biti še posebej pozoren na naslednje:

### **1. Cepljenje:**

Razseljenim osebam (predšolskim in šolskim otrokom) se skladno s petim odstavkom 13. člena Uredbe o načinu zagotavljanja pravic osebam z začasno zaščito zagotovi nadaljevanje rutinskega cepljenja in opravi vsa manjkajoča cepljenja v skladu z letnim programom cepljenja in zaščite z zdravili, ki velja v Sloveniji. Status cepljenja se oceni na podlagi razpoložljive fizične ali elektronske dokumentacije, cepilni status pa se razseljenim osebam lahko prizna tudi na osnovi zanesljivega ustnega podatka o opravljenem cepljenju. Če nobena od vrst dokumentacije o cepljenju ne obstaja, se oseba smatra za necepljeno, zato se ji cepljenje ponudi. Priporočila za cepljenje so dostopna na spletni strani NIJZ:

<https://www.nijz.si/sl/navodila-in-priporocila-za-cepljenje-0#priporocila-za-cepljenje-razseljenih-oseb-iz-ukrajine>.

Zaradi epidemioloških razmer v Ukrajini je potrebno prednostno preverjati precepljenost proti otroški paralizi in ošpicam ter cepiti vse necepljene ali nepopolno cepljene predšolske in šolske otroke.

Za preprečevanje še vedno prisotnega virusa SARS-CoV-2 se razseljenim osebam ponudi tudi cepljenje proti covid-19.

## **2. Tuberkuloza, HIV in hepatitis B in C:**

Tuberkuloza v Ukrajini predstavlja velik javnozdravstveni problem (77 primerov/100 000 prebivalcev). Ukrajina je ena od 10 držav na svetu z največjim bremenom tuberkuloze, odporne na zdravila (delež MDR-TB znaša 26%, od tega XDR-TB 16%), visok je tudi delež bolnikov s TB, ki imajo sočasno okužbo z virusom HIV (23%).

Okužbe s HIV so v Ukrajini prav tako velik javnozdravstveni problem, saj je bila pojavnost HIV v Ukrajini druga najvišja v evropski regiji SZO (37,5 na 100 000 prebivalcev v primerjavi z EU, ki je 3,3 na 100 000 prebivalcev).

Tudi prevalenca okužb s HBV in še posebej s HCV je visoka, saj slednja dosega 3% v splošni populaciji, zelo visoka pa je v skupinah z velikim tveganjem za okužbo (56% med IUD, 25% med HIV-pozitivnimi).

Obravnavo bolnikov s sumom na TB, HIV in hepatitis B/C poteka v skladu z nacionalnimi smernicami. V primeru dodatnih strokovnih vprašanj se lahko kontaktira:

- Klinika Golnik; dr. Petra Svetina (TB); [petra.svetina@klinika-golnik.si](mailto:petra.svetina@klinika-golnik.si)
- Klinika za infektivne bolezni in vročinska stanja UKC LJ; prof. dr. Janez Tomažič (HIV); [janez.tomazic@kclj.si](mailto:janez.tomazic@kclj.si), prof. dr. Mojca Matičič (Hep B/C); [mojca.maticic@kclj.si](mailto:mojca.maticic@kclj.si)

Za dodatne informacije v zvezi z strokovnimi vprašanji bodo na Zdravniški zbornici Slovenije organizirana spletna predavanja, o katerih boste obveščeni.

## **3. Navodila za dolgotrajnejšo ambulantno obravnavo odraslih oseb iz Ukrajine:**

Vse nosečnice, osebe na imunosupresivnem zdravljenju in vse osebe, ki potrebujejo dolgotrajnejšo ambulantno oskrbo zaradi kroničnih ali drugih bolezni, je treba testirati na HIV, hepatitis B in C ter pomisliti na možnost okužbe s povzročiteljem tuberkuloze (v tem primeru mora imeti vsaka odrasla oseba opravljen rentgenogram prsnih organov).

## **4. Navodila za hospitalizirane odrasle osebe iz Ukrajine:**

Izvajalci zdravstvene dejavnosti vsem osebam zagotavljajo ukrepe za preprečevanje prenosa virusa SARS-CoV-2, ki sicer veljajo v Sloveniji.

Vsako odraslo osebo, ki je hospitalizirana iz katerega koli razloga, je treba testirati na HBV, HCV in HIV ter pomisliti na možnost okužbe s povzročiteljem tuberkuloze (v tem primeru mora imeti vsaka odrasla oseba opravljen rentgenogram prsnih organov).

Pomembno je tudi izključiti kolonizacijo z večkratno odpornimi bakterijami.

## **5. Navodila za obravnavo otrok iz Ukrajine:**

Pri razseljenih otrocih se opravijo vsi s programom predpisani preventivni pregledi in cepljenja v skladu s slovensko zakonodajo. Dodatno se vsi dojenčki cepijo tudi proti tuberkulozi.

Pri prvem stiku z razseljenim otrokom iz Ukrajine se uporabi "Presejalni vprašalnik za odkrivanje tuberkuloze pri otrocih", ki je dostopen na spletni strani UKC LJ:

[https://www.kclj.si/index.php?dir=/strokovna\\_javnost/organiziranost\\_klinik/pediatricna\\_klinika/suzba\\_za\\_pljucne\\_bolezni/otrociukrajina](https://www.kclj.si/index.php?dir=/strokovna_javnost/organiziranost_klinik/pediatricna_klinika/suzba_za_pljucne_bolezni/otrociukrajina)

Upoštevacjo se tudi ostala priporočila, dostopna na spletni strani Združenja za pediatrijo Slovenskega zdravniškega društva.

#### **6. Navodila za hospitalizirane otroke iz Ukrajine:**

Rutinsko testiranje na okužbo s HBV, HCV in HIV pri otrocih ni potrebno. Izvede se le pri tistih otrocih, ki bodo potrebovali invazivni poseg ali imajo epidemiološki podatek o transfuziji, predhodni hospitalizaciji ali stiku, ter pri vseh otrocih, ki so bivali v institucionalnem varstvu (sirotišnice). V primeru znanih kroničnih boleznih (HIV, HB ali HCV) je kontaktna oseba dr. Katarina Vincek iz Klinike za infektivne bolezni in vročinska stanja ([katarina.vincek@kclj.si](mailto:katarina.vincek@kclj.si)).

Testiranje na večkratno odporne bakterije se opravi pri vseh otrocih, ki bodo predvidoma hospitalizirani več kot tri dni, so sprejeti v enote intenzivne terapije ali imajo podatek o predhodni hospitalizaciji.

#### **7. Odpornost mikrobov proti protimikrobnim zdravilom (AMR):**

V Ukrajini beležijo visoko stopnjo protimikrobne odpornosti (AMR), zlasti pri gram-negativnih bakterijah. Večje tveganje za okužbo imajo osebe, ki so bile ranjene. Tudi druge razseljene osebe so bile lahko izpostavljene mikroorganizmom, odpornim na več zdravil, bodisi v svoji matični državi ali v državi, skozi katero so potovali v tranzitu.

Potrebno je dosledno izvajati vse ukrepe za preprečevanje in obvladovanje okužb, povezanih z zdravstveno oskrbo.

#### **8. Druge zdravstvene posebnosti:**

Glede na to, da je steklina v Ukrajini endemična in da so skupaj z razseljenimi osebami v Slovenijo prišli tudi njihovi hišni ljubljenci (psi), je ob ugrizu psa ali podobni poškodbi potrebno osebo napotiti in obravnavati v antirabični ambulanti NIJZ.

Med razseljenimi osebami so lahko tudi osebe odvisne od prepovedanih drog, zato je osebi potrebno posredovati informacijo o možnosti testiranja na HIV, HBV in HCV ter o programih, ki v Centrih za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti potekajo v Sloveniji (metadonski program, svetovanje...).

Za sodelovanje se vam lepo zahvaljujemo in vas pozdravljamo.

S spoštovanjem,

mag. Franc Vindišar  
državni sekretar